

Το εγχείρημα αναμόρφωσης των Προγραμμάτων Σπουδών

Με την αναθεώρηση των Προγραμμάτων Σπουδών (ΠΣ) επιδιώκεται ο αναπροσανατολισμός της σχολικής εκπαίδευσης με βάση τις επιστημονικές εξελίξεις και τις αναδυόμενες απαιτήσεις της κοινωνίας του μέλλοντος. Τα νέα ΠΣ έχουν ως αφετηρία **τα μαθησιακά αποτελέσματα**, δηλαδή όλα όσα χρειάζεται να γνωρίζει ο/η μαθητής/τρια, να κατανοεί και να μπορεί να εφαρμόσει μετά την ολοκλήρωση κάθε μαθησιακής διαδικασίας. Η έμφαση μετακινείται από το γνωστικό αντικείμενο, τους/τις διδάσκοντες/ουσες και τη διδακτική διαδικασία προς τους/τις μαθητές/τριες και τα προσδοκώμενα αποτελέσματα μάθησης: επιδιώκεται στην ουσία μια **αντίστροφη πορεία σχεδιασμού**, όπου η βάση σχεδιασμού είναι τα μαθησιακά αποτελέσματα και όλες οι υπόλοιπες παράμετροι εξαρτώνται από τον καθορισμό αυτών.

Βασικοί οριζόντιοι προσανατολισμοί των νέων Προγραμμάτων Σπουδών

Με την ανάπτυξη των νέων ΠΣ τίθενται οι βάσεις για ποιοτική εκπαίδευση, η οποία ενεργοποιεί τους/τις μαθητές/τριες χωρίς διακρίσεις. Ζητούμενο αποτελεί η πραγμάτωση του αποτελεσματικού, του καινοτόμου και του δημιουργικού σχολείου. Ένα σύγχρονο σχολείο που είναι ανοικτό στην κοινωνία, στις νέες πολιτισμικές συνθήκες και επιστημονικές εξελίξεις, στην ουσιαστική σύνδεση της θεωρίας με την πράξη, στη μεθοδική και αποτελεσματική εργασία.

Σκοπός, επομένως, είναι να αναπτυχθούν **ΠΣ μαθητοκεντρικά, λειτουργικά και ανοικτά στην ανάδειξη διαχρονικών αξιών**, τα οποία ενεργοποιούν τους/τις μαθητές/τριες, έτσι ώστε να βιώσουν με αυθεντικό τρόπο την παιδική και εφηβική ζωή τους. Να καταστούν, εντέλει, δημιουργικοί άνθρωποι και συνειδητοί πολίτες του τόπου τους, του έθνους τους, της Ευρώπης και της οικουμένης.

Οι βασικοί οριζόντιοι προσανατολισμοί της συγγραφής του συνόλου των ΠΣ, είναι να υποστηρίξουν τους/τις μαθητές/τριες προκειμένου να:

- αποκτήσουν δεξιότητες αναστοχαζόμενων ανθρώπων που μαθαίνουν πώς να μαθαίνουν, πώς να ερευνούν και πώς να γίνονται δημιουργικοί και αποτελεσματικοί,
- καλλιεργήσουν δεξιότητες με τις οποίες θα αξιοποιούν τις γνώσεις τους και θα παράγουν νέα γνώση,
- λαμβάνουν αποφάσεις που βασίζονται σε επιστημονικά δεδομένα,
- αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες και να λειτουργούν αυτόνομα στη σχολική τάξη και στη ζωή τους,
- αποκτήσουν αυτοεκτίμηση, αυτοπεποίθηση, ενσυναίσθηση και ανθεκτικότητα, ώστε να είναι ικανοί να συνδέονται και να επικοινωνούν με τους άλλους,
- αναγνωρίσουν αξίες και να συνειδητοποιήσουν αρχές, ώστε να αποκτήσουν συναίσθηση ευθύνης και να προετοιμαστούν ως ενεργοί πολίτες,
- συμμετέχουν σε δρώμενα και πρακτικές που παραπέμπουν στην ανάγκη ενεργοποίησης όλων για την αντιμετώπιση των μεγάλων προκλήσεων της εποχής που απασχολούν τις σύγχρονες κοινωνίες (κατασπατάληση φυσικών πόρων, μόλυνση, προσφυγιά, επιδημίες κ.ά).

Βασικές αρχές των Προγραμμάτων Σπουδών

Τα νέα ΠΣ βασίζονται στις ακόλουθες αρχές, οι οποίες θέτουν στο επίκεντρο της διδασκαλίας και της μάθησης τους/τις μαθητές/τριες, χωρίς αποκλεισμούς:

Υψηλές προσδοκίες κατάλληλα προσαρμοσμένες σε κάθε μαθητή/τρια

Τα ΠΣ παρέχουν τη δυνατότητα σε όλους τους/τις μαθητές/τριες να μάθουν να υποστηρίζουν ή και να σχεδιάζουν την προσωπική τους ανάπτυξη. Αυτό θα πρέπει να ληφθεί υπόψη κατά την ανάπτυξη των νέων ΠΣ, ώστε να δίνεται ο απαραίτητος χρόνος και οι κατάλληλες ευκαιρίες, προκειμένου όλοι οι μαθητές/τριες να αποκτήσουν βασικές γνώσεις, δεξιότητες, ικανότητες και να οικειοποιηθούν στάσεις που συναρτώνται με το κάθε γνωστικό αντικείμενο.

Συνοχή

Η αρχιτεκτονική των ΠΣ βασίζεται στο μοντέλο του δικτύου, διασφαλίζοντας συνεκτικούς δεσμούς εντός και μεταξύ των γνωστικών αντικειμένων αλλά και μεταξύ γνωστικών πεδίων, δημιουργώντας λειτουργικές μεταβάσεις από τάξη σε τάξη και από βαθμίδα σε βαθμίδα. Οι αρχές της διασύνδεσης των γνωστικών αντικειμένων και της διεπιστημονικής προσέγγισης συμβάλλουν σ' αυτή την επιδίωξη.

Μάθηση με νόημα και σύνδεση με την κοινότητα

Τα ΠΣ συνδέουν τα γνωστικά αντικείμενα με την ευρύτερη ζωή των μαθητών/τριών, την τοπική και την ευρύτερη κοινότητα, ενσωματώνοντας στοιχεία της σύγχρονης καθημερινής ζωής, ώστε να καλλιεργούν την αποδοχή και την κατανόηση μέσα από τη συλλογικότητα.

Συμπερίληψη

Τα ΠΣ διασφαλίζουν ότι οι ταυτότητες, η γλώσσα ή οι γλώσσες, οι ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, οι ικανότητες, οι δεξιότητες και οι στάσεις μαθητών/τριών αναγνωρίζονται και αξιοποιούνται χωρίς διακρίσεις και διαχωρισμούς.

Βασικές αρχές – Στοιχεία διδακτικής μεθοδολογίας

Τα ΠΣ προωθούν την ενεργό συμμετοχή και συνεργασία όλων των μαθητών/τριών, μέσω της δημιουργίας περιβαλλόντων καθοδηγούμενης μάθησης, αυτενέργειας, συνεργατικής δράσης σε ομάδες, διερευνητικής μάθησης, βιωματικής προσέγγισης, συνεργατικής επίλυσης προβλήματος, επικοινωνιακής προσέγγισης, και μετασχηματιστικής λογικής.

Μεταγνωστικές δεξιότητες (Μαθαίνω πώς να μαθαίνω)

Τα ΠΣ ενθαρρύνουν όλους τους μαθητές/τριες να αναστοχάζονται επί των μαθησιακών τους διαδικασιών και πρακτικών, μαθαίνοντας πώς να μαθαίνουν

Στοχεύοντας στο μέλλον

Τα ΠΣ ενθαρρύνουν τους μαθητές/τριες να κοιτάζουν στο μέλλον, διερευνώντας θέματα όπως η αειφορία, η πολιτειότητα, και οι προκλήσεις που προκύπτουν ως αποτέλεσμα της ραγδαίας ανάπτυξης των νέων τεχνολογιών αλλά και των αέναων μεταβολών του κοινωνικού περιβάλλοντος. Σε καμία, όμως, περίπτωση δεν μπορεί να αγνοηθεί η σημασία των διαχρονικών αξιών που υποδεικνύει η κατανόηση της παράδοσης, η αισθητική απόλαυση και η μύηση στον ελληνικό πολιτισμό.

Όλες οι παραπάνω αρχές και προσανατολισμοί στα νέα ΠΣ προσαρμόζονται κατάλληλα, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες των μαθητών/τριών κάθε ηλικίας αλλά και τον τρόπο που οργανώνεται η μαθησιακή εμπειρία από το νηπιαγωγείο έως και το λύκειο στα διάφορα γνωστικά αντικείμενα.

Η συνέργεια των νέων Προγραμμάτων Σπουδών με άλλες δράσεις

Η συγγραφή των νέων ΠΣ συνδυάζεται με μια σειρά από άλλες δράσεις που στοχεύουν στην ποιοτική αναβάθμιση της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Αυτές είναι:

- ο η υιοθέτηση ενός ευέλικτου και υποστηρικτικού **Συστήματος Διαρκούς Επιμόρφωσης των Εκπαιδευτικών** με κέντρο την ενδοσχολική επιμόρφωση.
- ο η συγγραφή **νέων σχολικών εγχειριδίων και συμπληρωματικού εκπαιδευτικού υλικού,**
- ο η εφαρμογή των **Εργαστηρίων Δεξιοτήτων** στα νηπιαγωγεία, δημοτικά και γυμνάσια της χώρας σε τέσσερις κύκλους δεξιοτήτων (κύκλος δεξιοτήτων μάθησης, κύκλος δεξιοτήτων ζωής, κύκλος δεξιοτήτων της τεχνολογίας και της επιστήμης, κύκλος δεξιοτήτων του νου),
- ο οι δράσεις ενίσχυσης της ψηφιακής ετοιμότητας των εκπαιδευτικών.

Διδακτική πλαισίωση - Επιθυμητοί διδακτικοί προσανατολισμοί στα νέα ΠΣ

Ζητούμενο των νέων ΠΣ είναι να δοθούν ερεθίσματα, κατευθύνσεις και αρχές, κίνητρα και μεθοδολογικά εργαλεία για την επίτευξη της αποτελεσματικής διδασκαλίας μέσω της δημιουργίας δυναμικών κοινοτήτων μάθησης. Με την κατανόηση της φυσιογνωμίας κάθε γνωστικού αντικειμένου και τον προβληματισμό σχετικά με το πώς μαθαίνουν οι μαθητές/τριες και ποια είναι τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους κάθε φορά, επιδιώκεται οι εκπαιδευτικοί να:

- ο δημιουργούν ένα υποστηρικτικό περιβάλλον μάθησης, ενθαρρύνοντας την ενεργό εμπλοκή μαθητών/τριών σε ατομικές και ομαδικές δραστηριότητες,
- ο εστιάζουν στην οικειοποίηση βασικών γνώσεων με τη βοήθεια των οποίων αναπτύσσονται γνωστικές, μεταγνωστικές και άλλες δεξιότητες και ικανότητες, αξιοποιώντας τις αρχές της παιδαγωγικής ψυχολογίας και τη φυσιογνωμία των γνωστικών αντικειμένων,
- ο επιδιώκουν τη διασύνδεση και ενσωμάτωση της νέας γνώσης με τις προϋπάρχουσες γνώσεις των μαθητών/τριών μέσω πολλαπλών προσεγγίσεων ανάλογα με τις ανάγκες, τις δυνατότητες και τα ενδιαφέροντά τους,
- ο υιοθετούν στρατηγικές διαφοροποιημένης διδασκαλίας, βιωματικής μάθησης και αξιοποιούν εναλλακτικές πρακτικές, ποικίλα διδακτικά εργαλεία και δημιουργικές δραστηριότητες,
- ο χρησιμοποιούν κατάλληλα τις νέες τεχνολογίες στην καθημερινή διδακτική τους πρακτική, αξιοποιώντας τα πλεονεκτήματα της ηλεκτρονικής μάθησης και τα διαθέσιμα ψηφιακά εργαλεία,
- ο ενθαρρύνουν τον κριτικό στοχασμό επί γνωστικών διαδικασιών και πρακτικών.

Σύμφωνα με τα ανωτέρω, τα νέα ΠΣ μπορούν να αποβούν κινητήρια δύναμη για την αλλαγή του σχολικού κλίματος. Να εμπνεύσουν τους/τις εκπαιδευτικούς με κατάλληλες οδηγίες, χώρο, τρόπους και μέσα, ώστε η σχολική τάξη να εξελιχθεί σε εργαστήριο έρευνας, επικοινωνίας, δράσης και έκφρασης, που οδηγεί τους μαθητές/τριες στο να εργάζονται για να πραγματώσουν: *τη συνεργατικότητα, την αυτογνωσία, τη γλωσσική επίγνωση, την επικοινωνιακή ικανότητα, την υπευθυνότητα, την ανεκτικότητα, την πειθαρχία, το αίσθημα δικαίου, τη δημοκρατική ευαισθησία, την άμιλλα, την αλληλεγγύη, την αισθητική καλλιέργεια, την επίλυση προβλημάτων, τη διερευνητική μάθηση, την ψηφιακή εγγραμματοσύνη.*

Στο πλαίσιο συγγραφής των νέων ΠΣ επισημαίνεται η σπουδαιότητα της μελέτης της γλώσσας σε κάθε γνωστικό αντικείμενο, λόγω της σημασίας που αυτή έχει στη διαμόρφωση του επιστημονικού λόγου (η γλώσσα ως βασική διάσταση του

μαθηματικού, του επιστημονικού εγγραμματισμού, κ.λπ.). Σε κάθε γνωστικό αντικείμενο υπάρχει μια γλωσσική συνισταμένη, που σχετίζεται με την ορολογία κάθε επιστήμης, τις γλωσσικές πράξεις που επιτελούνται μέσω αυτής, καθώς και την προφορική και γραπτή έκφραση η οποία επιτρέπει τόσο την κατανόηση όσο και την παραγωγή λόγου σε κάθε γνωστικό αντικείμενο ή ευρύτερο επιστημονικό πεδίο.

Ένας ακόμη βασικός διδακτικός προσανατολισμός των νέων ΠΣ είναι η αξιοποίηση των ψηφιακών τεχνολογιών ως εργαλείων έρευνας και μάθησης σε όλο το εύρος τους.

Τέλος, η διερευνητική και δημιουργική ικανότητα αποτελεί στόχο και για τους/τις εκπαιδευτικούς. Οι εκπαιδευτικοί ως δημιουργοί, ερευνητές/τριες και αναστοχαστές/στριες επί των πρακτικών τους, μέσω της συμμετοχής τους στις προγραμματισμένες επιμορφώσεις θα εξοικειωθούν με τη δημιουργία/ανάπτυξη και εφαρμογή κατάλληλου διδακτικού εκπαιδευτικού υλικού.

Η αξιολόγηση στα νέα Προγράμματα Σπουδών

Η αξιολόγηση δεν μπορεί να είναι μια αποπλαισιωμένη δραστηριότητα, που λειτουργεί ανεξάρτητα από τη μαθησιακή διαδικασία. Στα νέα ΠΣ πέρα από την αρχική και την τελική αξιολόγηση δίνεται έμφαση στην αξιοποίηση της **διαμορφωτικής αξιολόγησης**, ως μιας παιδαγωγικής λειτουργίας ενσωματωμένης δυναμικά στη διδακτική πράξη, η οποία αποβλέπει στο συνεχή έλεγχο της επίτευξης των προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων (μετακίνηση από την αξιολόγηση της μάθησης στην αξιολόγηση για τη μάθηση). Υπηρετεί, δηλαδή, την ανάγκη της πληροφόρησης του εκπαιδευτικού για την αποτελεσματικότητα των επιλεγόμενων από αυτόν παρεμβάσεων, επινοήσεων και ενεργειών κατά την εξέλιξη του εκπαιδευτικού έργου. Ως παιδαγωγικό, μάλιστα, εργαλείο συναρτάται με την αξιοποίηση των λαθών των μαθητών/τριών που ανατροφοδοτεί τη διδακτική πορεία.

Η διαδικασία συγγραφής των νέων Προγραμμάτων Σπουδών

Η αναμόρφωση των ΠΣ της πλειονότητας των γνωστικών αντικειμένων Δημοτικού, Γυμνασίου και Λυκείου, αξιοποιώντας και το έργο που παρήχθη στο πλαίσιο της εκπόνησης των προγραμμάτων του «Νέου Σχολείου», αποτελεί έργο χρηματοδοτούμενο από το ΕΣΠΑ που ανέλαβε το ΙΕΠ. Σε όλη τη διάρκεια της συγγραφής των ΠΣ υπάρχει συνεργασία, αλληλεπίδραση και αλληλοενημέρωση μεταξύ της Επιστημονικής Ομάδας Έργου (ΕΟΕ) και των Εποπτών/τριών όλων των γνωστικών αντικειμένων, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται ο απαραίτητος κοινός προσανατολισμός παρά τις απαραίτητες διαφοροποιήσεις της διδακτικής ανά γνωστικό πεδίο-γνωστικό αντικείμενο.

Η διαδικασία της προκήρυξης και της επιλογής Εποπτών/τριών και Εκπονητών/τριών μέσα από ένα πλήθος 750 περίπου διακεκριμένων επιστημόνων, ερευνητών/τριών, ακαδημαϊκών δασκάλων και καταρτισμένων/έμπειρων εκπαιδευτικών της σχολικής πράξης εγγυώνται την επιτυχία του εγχειρήματος. Κρίνεται σκόπιμο να διασφαλιστεί:

α. Η συνεννόηση και ο αυστηρός χρονοπρογραμματισμός i) μεταξύ των Εποπτών/τριών και ii) των Εποπτών/τριών με τους/τις Εκπονητές/τριες κάθε γνωστικού αντικειμένου,

β. Η επικοινωνία των συντελεστών αναμόρφωσης κάθε ΠΣ με την ΕΟΕ,

γ. Η επικοινωνία και ο κοινός προβληματισμός μεταξύ των συντελεστών αναμόρφωσης ΠΣ ομοειδών γνωστικών αντικειμένων (π.χ. Γλώσσας, Λογοτεχνίας, Αρχαίων Ελληνικών ή Φυσικής, Βιολογίας, Χημείας),

δ. Ο κοινός προβληματισμός και η αλληλοενημέρωση μεταξύ των συντελεστών της αναμόρφωσης ΠΣ του ίδιου γνωστικού αντικειμένου και των τριών βαθμίδων,

ώστε να εξασφαλιστούν λειτουργικοί συνεκτικοί δεσμοί για τη μετάβαση από βαθμίδα σε βαθμίδα,

ε. Η ανταλλαγή απόψεων και η επικοινωνία για τη λήψη αποφάσεων που αφορούν τη σειρά των ενοτήτων κάθε γνωστικού αντικειμένου από το Νηπιαγωγείο ως το Λύκειο, (π.χ. σπειροειδής εξέλιξη),

στ. Η συνεξέταση των προβλημάτων δομής και επικοινωνίας μεταξύ των ΠΣ των γνωστικών αντικειμένων που εντάσσονται στις κατηγορίες: Ανθρωπιστικές Σπουδές, Θετικές Σπουδές, Κοινωνικές Σπουδές, Ξένες Γλώσσες, Καλλιτεχνική Παιδεία.

Τα ΠΣ πρέπει να είναι σύντομα και κατανοητά. Παράλληλα, είναι χρήσιμο να αφήνουν ανοιχτούς χώρους δράσης στους/στις εκπαιδευτικούς, ώστε να μπορούν να παρεμβαίνουν στη διαμόρφωση της διδασκόμενης ύλης ανάλογα με το επίπεδο των μαθητών/τριών και τις κοινωνικές συνθήκες εντός των οποίων λειτουργεί η σχολική μονάδα και επιλέγονται οι διδακτικές πρακτικές.

Ιδιαίτερη προσοχή δίνεται στις μεταβατικές τάξεις από βαθμίδα σε βαθμίδα, καθώς με βάση τα ισχύοντα παρατηρείται χάσμα τόσο στις μαθησιακές απαιτήσεις όσο και στη μεθοδολογία διδασκαλίας από τη μία βαθμίδα στην άλλη.

Τέλος, στο πλαίσιο της διασφάλισης «κοινού προσανατολισμού» στα νέα ΠΣ ανεξαρτήτως των διαφοροποιήσεων της διδακτικής ανά γνωστικό πεδίο-γνωστικό αντικείμενο, προβλέπεται να υπάρξει συμφωνία ως προς το περιεχόμενο και τη χρήση διδακτικών και παιδαγωγικών όρων (π.χ. συμφωνία ως προς τη χρήση των όρων γνώσεις, δεξιότητες, ικανότητες).

Η δομή των νέων ΠΣ

Η δομή παρουσίασης είναι κοινή για όλα τα ΠΣ και έχει επικυρωθεί από τους/τις Επόπτες/τριες ήδη από τις αρχικές συναντήσεις συνεργασίας. Για λόγους ομοιομορφίας, κοινά συμφωνημένες από τους/τις Επόπτες/τριες και την ΕΟΕ θα είναι και όλες οι άλλες ενότητες, όπως για παράδειγμα αυτές που αφορούν τα εισαγωγικά κείμενα [π.χ. παραδοχές/αρχές, γενικός σκοπός και ειδικοί σκοποί, εστίαση σε βασικές δεξιότητες (νου, τεχνολογίας και επιστήμης, ζωής και μάθησης)]. Η βασική παραδοχή που υιοθετείται, και βασίζεται στη διεθνή εμπειρία ανάπτυξης ΠΣ, είναι ότι τα μαθησιακά αποτελέσματα κάθε ηλικιακής ομάδας θα πρέπει να διατυπώνονται με σαφήνεια, με τρόπο ιεραρχημένο και συνεχή, από την προσχολική εκπαίδευση μέχρι και τη Γ' Λυκείου (*progression steps*). Τα μαθησιακά αποτελέσματα θα πρέπει να εξειδικεύουν τους τιθέμενους ειδικούς στόχους σε επίπεδο θεματικής ενότητας, δίνοντας έμφαση στις επιμέρους διαστάσεις της μάθησης (γνώσεις, δεξιότητες, ικανότητες), έτσι όπως τα αναδεικνύει η διδακτική του κάθε γνωστικού αντικειμένου.

Ειδικότερα, σύγχρονες επιστημονικές προσεγγίσεις για την ανάπτυξη αποτελεσματικών ΠΣ μάς οδηγούν να προκρίνουμε την οργάνωση του περιεχομένου τους στις **έξι παρακάτω θεματικές ενότητες** που συνδέονται στενά μεταξύ τους ως δυναμικά μέρη ενός συνεκτικού όλου.

A. Φυσιογνωμία του γνωστικού αντικειμένου: η σχετική ενότητα θα αναφέρεται συνοπτικά στα βασικά χαρακτηριστικά του γνωστικού αντικειμένου υπό την εκπαιδευτική του διάσταση.

B. Σκοποθεσία: γενικοί σκοποί, γενικοί στόχοι, μερικοί στόχοι/προσδοκώμενα αποτελέσματα

Γενικοί σκοποί: αναφέρονται στον προσανατολισμό του ΠΣ όσον αφορά το γνωστικό αντικείμενο, σε τι επιλέγει να δώσει έμφαση, καλλιεργώντας ιδιαίτερες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες στους/στις μαθητές/τριες.

Ειδικοί στόχοι: εξειδικευμένες στοχεύσεις επί του γνωστικού αντικειμένου ανά βαθμίδα εκπαίδευσης.

Προσδοκώμενα αποτελέσματα: σύνδεση στόχων με επιθυμητά αποτελέσματα ανά θεματική ενότητα.

Γ. Διδασκόμενη ύλη κατά τάξη διαμορφωμένη σε ενότητες, ξεκινώντας από θεμελιώδεις έννοιες, βασικές γνώσεις και σταδιακά αναβαθμιζόμενη επιστημονική ορολογία.

Δ. Σχεδιασμός Μάθησης: στην ενότητα αυτή λαμβάνονται υπόψη: α) οι ανάγκες, οι δυνατότητες και τα ενδιαφέροντα των μαθητών/τριών, τα ηλικιακά χαρακτηριστικά συναρτήσει του κοινωνικού περιβάλλοντος, β) οι αρχές και οι τρόποι- θεωρίες μάθησης, γ) η διδακτική μεθοδολογία και δ) η αξιοποίηση της σύνδεσης Θεωρίας και Πράξης.

Ε. Αξιολόγηση: δίνεται έμφαση στους τρόπους, τη λειτουργία και την ανατροφοδότηση που οδηγεί στη διόρθωση και τη βελτίωση του εκπαιδευτικού έργου πάντοτε με κριτήριο την επίτευξη των προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων,

ΣΤ. Ενδεικτικές δραστηριότητες και διδακτικά σενάρια.

Η ενότητα αυτή συμπληρώνει και ολοκληρώνει τις προηγούμενες ενότητες. Παρουσιάζονται όροι, δυνατότητες και κατευθύνσεις για εργασίες των μαθητών/τριών συναφείς με το κάθε γνωστικό αντικείμενο, στο πλαίσιο του κάθε μαθήματος. Δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στον συνεργατικό χαρακτήρα κατά το μοντέλο των ομίλων που λειτουργεί στα Πρότυπα και Πειραματικά Σχολεία.

Το αίτημα πραγμάτωσης της **διερευνητικής μάθησης** απαιτεί να δοθούν κίνητρα και ερεθίσματα για προσωπική και ομαδική εργασία στο πλαίσιο ποικίλων διδακτικών περιστάσεων. Επιδιώκεται η εμπλοκή των μαθητών/τριών σε δραστηριότητες που οδηγούν σε εμπέδωση της μάθησης, εμπάθυνση και διεύρυνση, αναλυτική και συνθετική θεώρηση, ανάδειξη θεμάτων, επίλυση προβλημάτων, άσκηση και μύηση στους μηχανισμούς διατύπωσης του ερωτήματος, των υποθέσεων και των συνδυαστικών αναγωγών. Πρόκειται για καινοτομία που αποβλέπει στο να αλλάξει ο χαρακτήρας, η ποιότητα και το ύφος της εκπαιδευτικής διαδικασίας και του σχολείου.

Συγκεντρωτική απεικόνιση των ΠΣ (συγκεντρωτικά, ανά βαθμίδα εκπαίδευσης και τάξη):

Γνωστικό αντικείμενο - Δημοτικό ή Γυμνάσιο-Λύκειο (εναλλακτικά, Υποχρεωτική εκπαίδευση – Λύκειο)							
Θεματικό Πεδίο	Επιμέρους θεματική ενότητα	Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα					
		Α'	Β'	Γ'	Δ'	Ε'	Στ'
		Οι μαθητές/τριες είναι σε θέση να:	Οι μαθητές/τριες είναι σε θέση να:	Οι μαθητές/τριες είναι σε θέση να:	Οι μαθητές/τριες είναι σε θέση να:	Οι μαθητές/τριες είναι σε θέση να:	Οι μαθητές/τριες είναι σε θέση να:

Σε ένα δεύτερο επίπεδο, πραγματοποιείται εξειδίκευση των βασικών επιδιωκόμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων και προτείνονται αντίστοιχες **ενδεικτικές δραστηριότητες** διδασκαλίας-μάθησης και αξιολόγησης. Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να χρησιμοποιήσουν από τις ενδεικτικές δραστηριότητες εκείνες που εξυπηρετούν κάθε φορά το προσδοκώμενο μαθησιακό αποτέλεσμα και ακόμη, να ασκήσουν αξιοποιήσουν την παιδαγωγική τους αυτονομία, για να τις επεκτείνουν, να τις εμπλουτίσουν, να τις διαφοροποιήσουν, ή και να υλοποιήσουν

τις δικές τους. Σε αυτό το πλαίσιο, στα νέα ΠΣ, η αξιολόγηση και η παιδαγωγική διάσταση της μαθησιακής διαδικασίας αντιμετωπίζονται ως ένα ενιαίο, συνεκτικό σύνολο. Στον πίνακα που ακολουθεί οι ενδεικτικές δραστηριότητες αναφέρονται συνοπτικά με την προοπτική επιλεγμένες ανεπτυγμένες εκδοχές τους να συμπεριλαμβάνονται στο Υποστηρικτικό Υλικό (Οδηγό Εκπαιδευτικού).

Ενδεικτική, αναλυτική απεικόνιση των ΠΣ ανά γνωστικό αντικείμενο και τάξη:

Γνωστικό αντικείμενο - Τάξη			
Θεματικό Πεδίο	Επιμέρους Θεματική	Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	Ενδεικτικές δραστηριότητες
Ενδεικτικό εύρος ωρών διδασκαλίας (π.χ. από 6 έως 10 ώρες)		Οι μαθητές/τριες είναι σε θέση να:	Οι μαθητές/τριες μπορεί να:

Τέλος, συμβατική υποχρέωση των ομάδων εκπόνησης των ΠΣ είναι η παραγωγή εκτεταμένου **Υποστηρικτικού ψηφιακού Υλικού – Οδηγού Εκπαιδευτικού** (ενδεικτικά: θεωρητική πλαισίωση και τεκμηρίωση διδακτικών πρακτικών και εξειδίκευσή τους, διδακτικές αρχές και διδακτικά εργαλεία, ο ρόλος του/της εκπαιδευτικού και των μαθητών/τριών, το πλαίσιο αξιολόγησης, άλλες ενδεικτικές δραστηριότητες, παραδειγματικά έργα αρχικής, διαμορφωτικής και τελικής αξιολόγησης μέσω αξιοποίησης ποικίλων στρατηγικών, ενδεικτικά εκπαιδευτικά σενάρια, πηγές) με δυνατότητα συνεχούς επικαιροποίησης.

Η ψηφιακή αποτύπωση των Προγραμμάτων Σπουδών

Κατά τη συγγραφή των ΠΣ λαμβάνεται εξ αρχής υπόψη από τους Εκπονητές/τριες και τους Επόπτες/τριες ότι το σύνολο του περιεχομένου των παραδοτέων τους θα πρέπει να είναι κατάλληλο για ψηφιακή αποτύπωση/πρόσβαση και συμβατό με τη μορφή εύχρηστου υπερμεσικού υλικού. Αυτή η δομή θα αξιοποιηθεί και για την εύκολη πρόσβαση στα ΠΣ αλλά και για την υλοποίηση των επιμορφώσεων των εκπαιδευτικών στα νέα ΠΣ. Ειδικότερες προδιαγραφές για τη μορφή και την υποβολή των παραδοτέων θα δοθούν από το ΙΕΠ στο προσεχές διάστημα.